

Список літератури

1. Балацький О.Ф. Управління інвестиціями [навч. посіб.] / О.Ф. Балацький, О.М. Теліженко, М.О. Соколов. – Суми. – Університетська книга. – 2004. – 231с.
2. Вовчак О.Д. Інвестування [навч. посіб.] / О.Д. Вовчак. – Львів: «Новий світ – 2000», 2008. – 544с.
3. Денисенко М.П. Основи інвестиційної діяльності / М.П. Денисенко. – К.: Алерта, 2003. – 338с.
4. Інвестологія: наука про інвестування [навч. посіб.] / за ред. д.е.н. С.К. Реверчук / С.К. Реверчук, Н.Й. Реверчук, І.Г. Скоморович. – К.: Атіка, 2001. – 264с.
5. Інвестування : навч. посібник / Під заг. ред. д.е.н., проф. В.М. Гриньової. – Х.: «Інжек», 2003. – 320с.
6. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність [навч. посіб.] / Т.В. Майорова. –Київ: ЦУЛ, 2003. – 376с.
7. Пересада А. Інвестиційне кредитування [навч. – метод. посібник] / А.А. Пересада, Т.В. Майорова: КНЕУ, 2002. – 272с.

Н. Гаврилова

Пути снижения инвестиционных рисков предприятия

В статье освещаются вопросы инвестиционных рисков предприятия, значительное внимание уделяется методам та путям их снижения. Предложена логика управления инвестиционными рисками. Определены направления предварительного управления инвестиционными рисками.

N. Gavriloва

Low risk investment company

The article highlights the issue of investment risk enterprise, pays special attention to methods and measures to reduce them. The proposed logic of investment risk. The directions of preventive management of investment risk.

Одержано 16.02.12

УДК 657.37:657.6

О.Г. Михайленко, асп.

Кіровоградський національний технічний університет

Контроль якості аудиту: історичний аспект

В статті розглянуто причини та шлях розвитку контролю якості аудиторської діяльності. Показано міжнародні організації бухгалтерів та аудиторів, які на це вплинули. Спираючись на нормативну базу та рішення Аудиторської палати України, досліджено шлях формування контролю якості аудиторської діяльності в нашій державі. Зазначено, що на шляху свого становлення аудит набуває все більшого значення і став запобіжним засобом від шахрайства та фальсифікації з боку господарюючих суб'єктів.

аудит, якість аудиту, контролю якості аудиторських послуг, міжнародні стандарти аудиту

Актуальність проблеми. Діючі системи організації, регулювання і контролю аудиторської діяльності формуються на підставі історичної бази та національних традицій аудиту, які в свою чергу, враховують специфіку окремо взятої країни, систему її державного устрою, рівень економіки, традиції громадського самоврядування,

© О.Г. Михайленко, 2012

соціальну ситуацію в країні. Висновки аудитора розглядалися та й зараз розглядаються як фактор підвищення надійності та достовірності конкретної фінансової інформації. А підвищуючи достовірність інформації аудит в свою чергу знижує інформаційний ризик користувачів (споживачів) фінансових звітів та іншої інформації, яка піддавалася аудиту, тому доцільним є дослідження шляху підвищення вимог до якості аудиту та безпосередньо до розвитку контролю його якості.

Аналіз останніх наукових досліджень. Питання пов'язані з історичним розвитком аудиту досліджувалися як зарубіжними так і вітчизняними вченими. Серед них Адамс Р., Аренс А., Лоббек Дж., Робертсон Дж.К., Білуха М.Т., Бутинець Ф.Ф., Гончарук Я.А., Давидов Г.М., Дорош Н.І., Кулаковська Л.П., Рудницький В.С., Сопко В.В., Усач Б.Ф. та інші. Однак в їх дослідженнях практично не приділяється уваги виникненню та формуванню сучасного контролю якості аудиторської діяльності.

Метою даної статті є дослідження причин виникнення та основних етапів розвитку контролю якості роботи аудиторів як на міжнародному рівні так і на рівні нашої держави в умовах економічного розвитку та глобалізації.

Викладення основного матеріалу. Дослідження показують, що аудит має багатовікову історію, яка тісно пов'язана з виникненням обліку і починається в Стародавньому Єгипті (3000-2900 рр. до н.е.) [4; 5; 6]. Але все ж, вважається, що сучасний бухгалтерський облік зародився в Італії і його засновником був всім відомий Лука Пачолі, який узагальнив принципи подвійного обліку у своєму Трактаті про рахунки і записи та задав основу для формування подвійної бухгалтерії. На початковому етапі свого становлення вона виконувала лише суто контрольні функції, тобто контроль був однією із функцій бухгалтерського обліку. Але в процесі розвитку економічних відносин та удосконалення управління виробництвом контроль виділяється у окрему, самостійну функцію управління господарською діяльністю, що призводить до формування фінансово-господарського контролю, в структурі якого згодом виділяється незалежний аудит.

Основною передумовою виникнення аудиту була поява приватної власності, що в свою чергу призвело до розмежування інтересів та потреби власників у контролі за діяльністю найманого персоналу, яка відображалася у показниках фінансової звітності. Але також не варто забувати, що аудит з'явився та формувався на ґрунті демократичних свобод і високого рівня усупільнення виробництва. Хоча на момент становлення сучасного аудиту в нашій країні (1993 рік – прийняття Закону України «Про аудиторську діяльність») не було в наявності повного переліку умов для його створення, адже можна говорити лише про наявність приватної власності, а от демократичні свободи і високий рівень усупільнення виробництва, не те щоб були відсутні повністю, вони просто лише перебували на етапі формуватися.

Відокремлення власників від безпосереднього управління своїм майном призвело до появи інститутів професійних бухгалтерів та аудиторів (таблиця 1). Час їх виникнення в більшості випадків співпадає з розвитком торгівлі в тій чи іншій країні. Всі вони мали свій напрямок та цілі діяльності, які в більшості випадків були пов'язані з розробкою і удосконаленням бухгалтерських стандартів та стандартів аудиту, яких необхідно дотримуватись відповідно при складанні фінансових звітів та їх перевірці, вимог до освіти та професійної етики.

Таблиця 1 – Професійні організації бухгалтерів та аудиторів різних країн

Країна	Професійні організації	Рік створення
Бельгія	Інститут професійних аудиторів	1953
	Інститут професійних бухгалтерів	1985
Великобританія	Інститут присяжних бухгалтерів Шотландії	1854
	Інститут присяжних бухгалтерів Англії та Уельсу	1870
	Інститут присяжних бухгалтерів Ірландії	1888
Греція	Комітет з управління	1955
Ірландія	Інститут дипломованих бухгалтерів Ірландії	1888
Канада	Канадський інститут присяжних бухгалтерів	1880
Нідерланди	Нідерландський інститут зареєстрованих бухгалтерів	1895
	Орган адміністративних консултантів Нідерландів	-
Німеччина	Інститут бухгалтерів-аудиторів	1932
	Добровільна асоціація кваліфікованих аудиторів	-
Португалія	Асоціація технічних спеціалістів з бухгалтерів Португалії	-
	Португальське товариство бухгалтерів	1930
	Португальська асоціація бухгалтерських працівників	-
США	Американський інститут присяжних бухгалтерів	1886
Франція	Орден експертів - бухгалтерів	1942
	Національна компанія ревізорів з перевірки рахунків	
	Асоціація керівників бухгалтерських фірм	1992
Швеція	Foreningen Auktoriserade Revisorer	-
	Рада з бухгалтерських стандартів	-
	Рада шведських фінансових стандартів з бухгалтерське; справи	Кін.80-х рр. XXст.

Така форма контролю за якістю обліку та достовірністю звітності як аудит набувала все більшої популярності та вимагала індивідуального, спеціалізованого, нормативно-документального забезпечення. В кінці 20-х років XX ст. почали формуватися стандарти аудиторської діяльності та розроблятися вимоги відповідальності аудиторів. Кожна країна намагалася розробляти власні національні стандарти проведення аудиту, які б відповідали їх державному устрою, економічним та соціальним особливостям. Але більшість із них в кінцевому результаті зверталася до міжнародних стандартів та приймала їх на рівні національних, як це зробила і Україна.

Знадобилося дуже багато часу, перш ніж аудиторів зрозуміли, що контроль якості є невід'ємною частиною аудиторських процедур. Так світова економічна криза 1929 -1933 років призвела до перегляду відповідальності діяльності аудиторів, оскільки світ бізнесу накрило хвилею банкрутств, які відповідно до результатів перевірок навіть не передбачалися. Саме в цей період різко зросли вимоги до якості аудиту, оскільки після завершення економічної кризи збільшилася увага провідних країн світу до формування і надання зацікавленим користувачам фінансової звітності та загострилася потреба у підтвердженні достовірності такої фінансової інформації незалежними аудитором. Таким чином аудит почав ставати запобіжним засобом від шахрайства та фальсифікації з боку господарюючих суб'єктів.

Сучасний етап стандартизації аудиту почався 1939 року коли АІСРА (Американським інститутом присяжних бухгалтерів) було створено Комітет по аудиторським процедурам і він видав перше Положення про аудиторські процедури (SAS 1 – Statement on Auditing Standards 1) [3,с.25]. Згодом його було перейменовано на Виконавчий комітет по аудиторським стандартам, а пізніше – в Раду аудиторських стандартів. В 1948 році члени АІСРА офіційно затвердили 10 загальноприйнятих аудиторських стандартів. З часом їх було розширено, роз'яснено та випущено 63 Положення про стандарти аудиту (SAS) [3,с.56]. Всі вони поділялися на 3 групи:

- загальні стандарти, в яких йшла мова про кваліфікацію і якість роботи аудитора, розглядалися вимоги стосовно його підготовки, незалежності та уваги;
- стандарти практичної роботи, що включали планування і нагляд за аудитом, розуміння внутрішньої структури контролю та одержання компетентних доказів;
- стандарти звітності, в яких розглядалися принципи проведення самого процесу аудиту, відповідне розкриття інформації та надання незалежної думки.

Дані стандарти на той час були першими, в яких піднімалося питання якості роботи аудиторів та контролю самого процесу перевірки. Хоча початком здійснення контролю за аудиторською діяльністю можна вважати прийнятий в 1932 році в США закон під назвою «Акт про правильність цінних паперів» [14,с.14], де вперше були представлені вимоги щодо регулювання проведення незалежних аудиторських перевірок приватних суб'єктів господарювання (на той час це були переважно корпорації).

В кінці 60-80 років у США підвищився інтерес суспільства до обов'язків і самої роботи аудиторів. Що було пов'язано з цілою низкою невдалих аудиторських перевірок за якими проводилися слухання в конгресі та було створено спеціальні комісії для визначення ролі та відповідальності аудиторів в кожному окремому випадку [3,с.27]. Перші такі слухання були пов'язані з правовою відповідальністю аудиторів перед третіми особами, а рішення винесені за ними не на користь аудиторських фірм стали на той час основним прецедентом в таких справах та дали значний поштовх для нових позовів. Таким чином зростала кількість судових справ та суми відшкодування збитків за ними. Саме тому для запобігання таких ситуацій аудиторські фірми змушені були наймати юристів чи створювати цілі юридичні відділи, які б надавали консультації з правових питань та допомагали уникнути конфліктних ситуацій.

Саме на базі таких подій в США та Канаді загострилася увага до якості аудиту та безпосередньо до її контролю. Причинами такого розвитку також слугувала значна суспільна увага до самої професії аудитора та надання великого значення їх незалежності та професійній підготовці, які проявлялися в процесі аудиторської діяльності. Відповідно в 70-х роках в США почала формуватися система контролю якості незалежного аудиту, яка на сьогоднішній день здійснюється на трьох рінях:

- державно-суспільному (попередній контроль при сертифікації та ліцензуванні аудиторської діяльності);
- корпоративному (поточний контроль діяльності зовнішніх аудиторів членами комітету громадського нагляду);
- суспільному (наступна перевірка якості наданих послуг іншою аудиторською фірмою – членом саморегулюючої організації).

В 1977 році АІСРА створено Комітет стандартів контролю якості, яким було виділено дев'ять обов'язкових елементів контролю якості, котрі аудиторська фірма має враховувати при розробці власних внутрішніх стандартів. Це: незалежність, призначення персоналу на конкретне завдання, консультації, контроль, прийом на роботу, професійне вдосконалення, кар'єрне зростання, підбір нових та продовження обслуговування клієнтів, перевірка [14,с.36; 2,с.32]. Як бачимо дані елементи майже ідентичні до сучасних, регламентованих МСКЯ 1. Важливою відмінністю є відсутність

у їх складі такого елемента як людські ресурси [13]. Його наявність говорить, що на фірмі встановлені такі політики і процедури, які надають їй впевненість в тому, що вона має достатньо персоналу, компетентність, здібності та відданість етичним принципам якого необхідні для виконання роботи.

Схожа ситуація виникла і у Великобританії, в результаті чого у 1985 році Комітетом з аудиторської практики (АРС) було розроблено Інструкцію «Контроль якості» [1,с.387], в якій викладалися вимоги до контролю якості єдині для всіх аудиторських фірм. Основні з них полягли в тому, що:

- кожна фірма має гарантувати, що прийняття рішення про призначення аудитора буде включати питання незалежності самого аудитора, фірми та її власності з метою забезпечення адекватного надання послуг клієнту;
- мають бути розроблені та діяти процедури, які б гарантували, що всі працівники дотримуються принципів незалежності, об'єктивності, чесності та конфіденційності, що встановлені правилами професійної етики;
- працівники фірми мають бути кваліфікованими та компетентними для виконання своїх обов'язків;
- кожна фірма повинна перевіряти ефективність застосування контрольних процедур передбачених Інструкцією «Контроль якості».

Трохи згодом після формування вимог до внутрішнього (самостійного) контролю якості в даній країні виникло нове дискусійне питання: «а хто контролює аудиторів?». Грунтуючись на практиці Американського інституту присяжних бухгалтерів (АІСРА), де проводилися так звані колегіальні перевірки контролю якості членами Комітету громадського нагляду і часто називалися перевірки рівних, в Великобританії в 1989 році було реорганізовано чотири основні професійні організації, які мали сформувати спеціальні підрозділи контролю за якістю роботи аудиторів до складу яких входили б особи, що одержали відповідну ліцензію [1,с.387]. Діяльність таких підрозділів мала фінансуватися професійними організаціями і крім того вони мали щороку звітувати Департаменту торгівлі та промисловості про кількість та результати здійснених перевірок.

Свій погляд на здійснення контролю якості аудиту мала і міжнародна організація стандартизації (ISO), якою в 1990 році було прийнято Міжнародний стандарт ISO «Вказівки стосовно перевірки системи якості [12], який складається з трьох частин: настанови стосовно самої перевірки; кваліфікаційні вимоги до аудиторів з перевірки системи якості; управління програмами перевірок.

Ще одним поштовхом до підвищення контролю за якістю діяльності аудиторів в 2000 році став скандал серед аудиторських фірм пов'язаний із приховуванням збитків збанкрутілого підприємства [10,с.94]. Саме після гучних корпоративних скандалів у 2002 році у США було прийнято Закон Сарбейнса-Оксли, який встановив підвищені вимоги в області системи корпоративного управління і внутрішнього контролю за фінансовою звітністю компаній, акції яких котируються на фондовому ринку США. Також даний закон містить вимоги щодо документування і проведення щорічної оцінки системи внутрішнього контролю та зобов'язує керівництво подавати звіти про її стан.

На сучасному етапі становлення контролю якості аудит, якій здійснюють приватні суспільні організації, важливу роль відіграли такі документи як: Рекомендації про гарантії якості для обов'язкового аудиту – мінімальні вимоги (схвалені Європейським Союзом у 2000 році) [18]; принципи нагляду за аудиторською діяльністю видані ІОССО у 2002 році; Директива 2006/43/ЄС Європейського Парламенту та Ради про обов'язків аудит річної звітності та консолідованої звітності (прийнята Європейським Союзом у 2006 році) [9], до складу якої входить окрема глава присвячена суспільному (громадському) нагляду. Так, в главі VII Директиви

2006/43/ЄС розглянуто систему забезпечення якості та вказано, що вона організовується таким чином, щоб забезпечити її незалежність від аудиторів і аудиторських фірм, що контролюються, з урахуванням суспільного нагляду. Тобто, передбачено контроль якості аудиторських послуг, який здійснюється через суспільний (громадський) нагляд.

Крім цього в Директиві 2006/43/ЄС розглянуто основні принципи за якими має функціонувати ефективна система суспільного нагляду. До них відносяться: прозорість; адекватне фінансування; обов'язковість суспільного нагляду для всіх без винятку суб'єктів аудиту; право проводити, за потреби, розслідування стосовно діяльності аудиторів та аудиторських фірм і застосовувати відповідні заходи за їх наслідками; здійснення керівництва системою непрактикуючими особами, які мають знання у сферах обов'язкового аудиту.

Саме вказаний документ є одним із основних для країн, в яких нагляд за якістю аудиторських послуг здійснюють суспільні організації. До нього також звертаються і різні міжнародні організації, в основі діяльності яких лежить нагляд за діяльністю суб'єктів аудиту. До яких можна віднести: Рада з нагляду за дотриманням суспільних інтересів (РІОВ), Європейська група органів нагляду за аудиторами (ЕГАОВ), Рада з нагляду за діяльністю публічних бухгалтерів (аудиторів) РСАОВ.

Всі вищевказані документи та події мали та й мають значний вплив на розвиток контролю якості аудиту. Але на сьогоднішній день також важливими є і Міжнародні стандарти аудиту, які на відміну від попередніх документів регламентують здійснення внутрішнього контролю якості аудиту.

Що ж стосується незалежної України, то тут аудит виник з прийняттям 22 квітня 1993 року Закону України «Про аудиторську діяльність», яким також було покладено основу контролю якості аудиту. Оскільки відповідно до нього Аудиторській палаті України надавалася функція здійснення контролю якості аудиту та встановлення порядку його проведення. Ще однією організацією в цій сфері є Спілка аудиторів України, в складі якої сформовано Комісію зі стандартів та контролю якості, яка покликана не лише сприяти розвитку аудиторської діяльності а й підвищувати ступінь довіри до професії аудитора.

Всю хронологію розвитку контролю якості аудиту в нашій державі можна розглянути спираючись на рішення прийняті АПУ стосовно даного питання (табл. 2).

Таблиця 2 – Рішення Аудиторської палати України пов'язані зі становленням та розвитком контролю якості аудиту в нашій державі

На початковому етапі		Після внесення змін	
Національні нормативи аудиту України та Кодекс професійної етики аудиторів України, затвердженні рішенням АПУ від 18 грудня 1998 №73	Втрати ли чинність	Міжнародні стандарти аудиту та етики, видання 2003 року	Втрати ли чинність
	з 1 січня 2004 р.	Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики, видання 2006 року	Втрати ли чинність
		Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, видання 2010 року. Кодекс професійної етики бухгалтерів	Чинні з 1 травня 2011 р.

		Положення з Національної практики контролю якості аудиторських послуг 1 «Організація аудиторськими фірмами та аудиторами системи контролю якості аудиторських послуг», затверджене рішенням АПУ від 27 вересня 2007 року №182/4 та змінами від 30 червня 2011 року	Чинне
Положення про Комісію аудиторської палати України з контролю якості, затверджене рішенням АПУ від 27 травня 2004 року №135/8	Втрати ло чинність	Положення про Комітет з контролю за якістю аудиторських послуг, затверджено рішенням АПУ від 20.05.2010 № 215/9	Чинне
Положення про здійснення зовнішніх перевірок якості аудиторських послуг в Україні, затверджено рішенням АПУ від 26 травня 2005р. №149/5.2	Втрати ло чинність	Положення про зовнішні перевірки системи контролю якості аудиторських послуг, затверджене рішенням АПУ від 26.05.2011 № 231/12	Чинне
Критерії формування Плану зовнішніх перевірок систем контролю якості аудиторських фірм та аудиторів затверджено, рішенням АПУ від 27.11.2008 № 196/9.1	Втратили чинність		
Національна концептуальна основа забезпечення якості аудиторських послуг в Україні, затверджено рішенням АПУ від 26 травня 2005 року №149/5.1	Втратила чинність	Концептуальна основа контролю аудиторської діяльності в Україні, затверджена рішенням АПУ від 27 вересня 2007 року № 182/3	Чинна

Значний час в країні аудиторська діяльність існувала лише на базі Закону, довго не приймалося рішучих кроків по встановленню стандартів аудиту, але вже у 1998 році було розроблено та затверджено Національні нормативи (стандарти) аудиту, але вони проіснували недовго і в 2003 р. АПУ прийняла рішення в якості національних визнати Міжнародні стандарти, які в подальшому просто змінювали свої редакції. Питання контролю якості розглядалося як в національних так і в міжнародних стандартах, але мали дещо різні позиції. Оскільки ННА розроблялися на базі МСА (видання 2003 р.), то не дивно, що в обох документах зазначається про те, що аудиторські фірми зобов'язані дотримуватися політики і процедур контролю якості аудиторських робіт, які гарантують, що всі перевірки проводяться у відповідності з ННА чи відповідно МСА та Законом України «Про аудиторську діяльність» (ННА 2 та МСА 220). В МСА 2006 року видання здійснюється крок в бік посилення контролю якості та вказується, що фірма зобов'язана впровадити систему контролю якості, яка надала б їй впевненість, що вона в цілому та її персонал дотримуються вимог професійних стандартів та нормативних і законодавчих вимог, а висновки аудиторів, надані фірмою чи партнерами з завдання, відповідають наявним обставинам. Це також регламентується Міжнародним стандарт контролю якості 1 (МСКЯ 1) «Контроль якості для фірм, що виконують аудити та огляди фінансової звітності, а також інші завдання з надання впевненості і супутні послуги» та Положенням з Національної практики контролю якості аудиторських послуг 1 «Організація аудиторськими фірмами та аудиторами системи контролю якості аудиторських послуг», які є практично ідентичними.

Що ж стосується зовнішнього контролю якості, то на перших етапах становлення аудиту він був практично відсутній. Сюди відноситься сертифікація аудиторів, при здійсненні якої контролювався рівень їхніх знань та регулярно подання звітності, але безпосереднього контролю з боку АПУ спочатку практично не спостерігалось. Пізніше в цьому напрямку було зроблено значний крок і контроль

почав здійснюватися через моніторинг питань якості аудиторських послуг та перевірки якості роботи аудиторів, які здійснювала Комісія АПУ з контролю якості (пізніше – Комітет АПУ з контролю за якістю аудиторських послуг). Вимоги до перевірок змінювалися, але практична основа залишилася незмінною.

Висновки. Історично так склалося, що запорукою зростання суспільної довіри до аудиторської діяльності є її якість. Саме тому в здійсненні аудиту і підвищенні його статусу в суспільстві важливу роль відіграє ефективний контроль якості таких послуг. В міру розвитку аудиту, зростання професіоналізму аудиторів та накопичення ними досвіду роботи покращується і її якість. Адже накопичений століттями досвід становлення і розвитку аудиту та безпосередньо контролю його якості дає нам можливість здійснити аналіз недоліків та допущених помилок і зробити відповідні висновки спрямовані на покращення існуючої ситуації.

З розвитком аудиту та підвищенням його затребуваності суспільством посилюється і контроль за його якістю як на міжнародному рівні, так і на рівні нашої держави.

Дослідивши процес становлення контролю якості роботи аудиторів в Україні в ньому можна виділити три етапи формування:

1. 1993 р. – 2004 р. – підготовчий, на якому в законодавстві України закладаються основи контролю якості аудиту та формуються рекомендації його здійснення;

2. 2004 р. – 2010р. – етап стандартизації, на рівні національних затверджуються Міжнародні стандарти аудиту відповідно до яких розробляється внутрішній контроль якості та формується сучасна система зовнішнього контролю за якістю;

3. 2010 р. – до сьогодні – сучасний етап становлення.

Однак подальший розвиток аудиту потребує зміцнення його нормативної бази, збереження основоположних принципів аудиторської діяльності, без яких вона втрачає свою незалежність і самостійність. І це в даний час основна проблема якості аудиту, рішення якої залежить від кожного працівника цієї сфери послуг. Однак при вирішенні даної проблеми потрібно враховувати специфіку нинішньої економічної реальності і особливості сформованої практики аудиту в країні. І варто пам'ятати, що якісний аудит служить інтересам не тільки власників, але й держави.

Список літератури

1. Адамс Р. Основы Аудита: Пер. с англ. / Под ред. Я.В. Соколова. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1995. – 398с.
2. Арнс А. Лоббек Дж. Аудит: Пер. с англ. / Гл. редактор проф. Я.В. Соколов. – М.: Финансы и статистика, 1995. – 560 с.
3. Аудит Монтгомери / Ф.Л. Дефлиз, Г.Р. Дженик, В.М. Рейлли, М.Б. Хирш; Пер. с англ. под ред. Я.В. Соколова. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1997. – 542с.
4. Білуха М.Т. Курс аудиту: Підручник. – 2-ге вид., перероб. – К.: Вища школа: Т-во «Знання», КОО, 1999. – 574с.
5. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. – 2-е вид., перероб. та доп. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 672 с.
6. Гончарук Я.А., Рудницький В.С. Аудит: вид.2-ге, перероблене та доповнене. – Львів: Оріяна-Нова, 2004. – 292с.
7. Давидов Г.М. Аудит: теорія і практика: Монографія. – Кіровоград: ТОВ «Імекс-ЛТД», 2006. – 324с.
8. Давидов Г.М., Давидов І.Г., Давидов Ю.Г. та ін. Аудит: Підручник / за ред. Г.М.Давидова, М.В. Кужельного. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К.: Знання, 2009. – 495с.
9. Директива 2006/43/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 17 травня 2006 року про обов'язковий аудит річної звітності та консолідованої звітності. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_844.

10. Єременко Д.В. Якість аудиторських послуг в Україні / Облік і фінанси АПК. – 2010. - №2. – С.94-96.
11. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22 квітня 1993 року №3126-ХІІ (в редакції Закону України від 07 липня 2011 року № 3610-VІ). - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3125-12>.
12. Международный стандарт ИСО 10011-1 от 15 декабря 1990 г.- исправлено и перепечатано 1 мая 1993 г. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.docload.ru/Basesdoc/6/6395/index.htm>.
13. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2010 року, частина 1 / Пер. з англ.: Ольховікова О.Л., Селезньов О.В., Зеніна О.О., Гик О.В., Біндер С.Г. – К.: «Видавництво «Фенікс», 2010. – 871 с.
14. Ножкина Т.В. Международный аудит: Учебное пособие. – Петропавловск: Камчатский ГТУ, 2007. – 127 с.
15. Офіційний сайт Аудиторської палати України - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apu.com.ua/content.php?lang=ukr&c=shownews.php&news=links>
16. Положення з національної практики контролю якості аудиторських послуг 1 «Організація аудиторськими фірмами та аудиторами системи контролю якості аудиторських послуг», затверджене рішенням Аудиторської палати України від 27.09.2007 №182/4 зі змінами згідно рішення АПУ від 30.06.2011 № 232/9. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://apu.com.ua/files/temp/2077494523.doc>.
17. Положення про зовнішні перевірки системи контролю якості аудиторських послуг затверджене рішенням Аудиторської палати України від 26.05.2011 № 231/12. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apu.com.ua/>
18. Рекомендації Комісії Європейського Співтовариства щодо мінімальних вимог до якості аудиту офіційним аудитором від 15 листопада 2000 року 2001/256/ЄС - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_176.
19. Шалімова Н.С. Системи суспільного нагляду за аудиторською діяльністю: світовий досвід та шляхи його використання в Україні / Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. - №2,Т.2. – С.173-177.

О. Михайленко

Контроль качества аудита: исторический аспект

В статье рассматриваются причины и формирование контроля качества аудиторской деятельности. Указано международные организации бухгалтеров и аудиторов, которые на это повлияли. Базируясь на решениях АПУ и нормативно-правовой базе аудита Украины, рассмотрено формирование контроля качества аудиторской деятельности в нашей стране. Указано что на пути своего развития аудит приобретает все большее значение и стает инструментом обезопасить себя от мошенничества и фальсификаций в бизнесе.

О. Михайленко

Control quality of audit: historical aspect

The article discusses the causes and development of quality control of audit activity shown in the international organizations, accountants and Auditors that it influenced. Relying on the regulatory framework decision and the audit Chamber of Ukraine, investigated the way the formation of quality control of audit activity in our country. Stated that on the way to his establishment of audit gaining importance and became a safety means against fraud and the falsification of business subêktiv.

Одержано 22.03.12